

Not 18

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 23 maj 2023 följande beslut (mål nr 302-23).

Bakgrund

1. Ett försäkringsföretags inkomster beskattas med inkomstskatt eller avkastningsskatt. För skadeförsäkringsföretag gäller att alla inkomster beskattas med inkomstskatt. För tjänstepensionsföretag gäller däremot som huvudregel att inkomsterna beskattas med avkastningsskatt, men ett sådant företag kan även ha vissa inkomster som beskattas med inkomstskatt.

2. Enligt inkomstskattelagen (1999:1229) ska uttagsbeskattning ske bl.a. om skattskyldigheten för inkomsten från en näringsverksamhet helt eller delvis upphör eller om tillgångar förs över från en del av en näringsverksamhet som omfattas av skattskyldighet till en annan del som inte gör det.

3. Afa Sjuk tjänstepensionsaktiebolag tillhandahåller avtalsförsäkringar för den svenska arbetsmarknaden på uppdrag av arbetsmarknadens parter. Bolaget erbjuder bl.a. en föräldrapenningtilläggsförsäkring, som lämnar kompletterande ersättning till den föräldrapenning som betalas av Försäkringskassan.

4. I januari 2022 omvandlades bolaget från ett skadeförsäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag. Bolagets omvandling väckte frågor om hur inkomster som hänför sig till föräldrapenningtilläggsförsäkringen ska beskattas. I en ansökan om förhandsbesked som kom in till Skatterättsnämnden i juli 2022 ställde bolaget följande frågor.

5. Ska föräldrapenningtilläggsförsäkringen beskattas med avkastningsskatt (fråga 1)? Om svaret på fråga 1 är ja, ska bolaget uttagsbeskattas enbart på den grunden att bolaget har omvandlats till ett tjänstepensionsföretag och tilläggsförsäkringen inte längre ska inkomstbeskattas (fråga 2)? Om svaret på fråga 1 är ja och svaret på fråga 2 är nej, utgör det förhållandet att placeringstillgångar allokeras till tilläggsförsäkringen och att vissa inkomster och kostnader därmed "flyttas" från inkomstskatt till avkastningsskatt grund för uttagsbeskattning (fråga 3)? Om svaret på fråga 1 är ja och svaret på någon av frågorna 2 eller 3 är ja, aktualiseras då uttagsbeskattning efterföljande år endast i det fall metoden för allokering leder till att en ytterligare del av placeringstillgångarna ska allokeras till tilläggsförsäkringen efterföljande år (fråga 4)?

6. Skatterättsnämnden ansåg att föräldrapenningtilläggsförsäkringen ska beskattas med avkastningsskatt (fråga 1) men att varken omvandlingen av bolaget till ett tjänstepensionsföretag eller en allokering av placeringstillgångar till tilläggsförsäkringen medför uttagsbeskattning (frågorna 2 och 3). Fråga 4 förföll.

Yrkanden m.m.

7. *Skatteverket* yrkar att svaren på frågorna 1 och 3 ska fastställas och att svaret på fråga 2 ska ändras till att bolaget ska uttagsbeskattas. Om Högsta förvaltningsdomstolen anser att uttagsbeskattning ska ske anser *Skatteverket* att fråga 4 bör besvaras med att uttagsbeskattning inte kommer att

aktualiseras efterföljande år utan endast det år när skattskyldigheten för inkomsten från näringsverksamheten delvis upphör.

8. *Afa Sjuk tjänstepensionsaktiebolag* anser att förhandsbeskedet ska fastställas.

Skälen för avgörandet

9. Enligt 5 § lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor får, efter ansökan av en enskild, förhandsbesked lämnas i en fråga som avser sökandens skattskyldighet eller beskattning om det är av vikt för sökanden eller för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning.

10. För en enskild syftar förhandsbeskedsinstitutet till att ge en möjlighet att inför förestående affärer och andra rättshandlingar få klarhet i hur tillvägagångssättet kommer att bedömas i beskattningshänseende. Institutet är inte avsett att erbjuda en, vid sidan av det ordinarie skatteförfarandet, alternativ ordning för prövning av redan genomförda transaktioner (se t.ex. HFD 2015 ref. 78 och HFD 2018 ref. 3).

11. Anledningen till att bolaget har ansökt om förhandsbesked är att det har omvandlats till ett tjänstepensionsföretag. Omvandlingen var redan genomförd när ansökan gjordes och bolaget har inte anfört att det står inför något handlingsalternativ som kan påverkas av svaren på de ställda frågorna. Det kan därför inte anses vara av vikt för bolaget att förhandsbesked lämnas.

12. Frågan är då om det är av vikt för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning att förhandsbesked lämnas. En förutsättning för att så ska vara fallet är att det finns ett allmänt intresse av ett snabbt avgörande (se t.ex. HFD 2015 ref. 78). Skatterättsnämnden har ansett att förhandsbesked bör lämnas eftersom ansökan gäller frågor avseende en relativt ny lagstiftning och då frågan om hur tilläggförsäkringen ska beskattas har varit föremål för omfattande diskussioner inom branschen och berörda myndigheter.

13. Ett skäl för att lämna förhandsbesked med anledning av ny lagstiftning kan vara att på ett tidigt stadium undanröja osäkerhet vid tillämpningen i en fråga som berör många skattskyldiga. Frågorna i bolagets ansökan berör huvudsakligen företag som omvandlas från skadeförsäkringsföretag till tjänstepensionsföretag. Bolaget har inte presenterat några uppgifter som belyser hur många företag som kan vara aktuella för en sådan omvandling. Av vad som kan utläsas av förarbetena till den nya regleringen för tjänstepensionsföretag förefaller det dock röra sig om endast ett fåtal (se prop. 2018/19:158 s. 672). Bolaget har inte heller belyst i vilken utsträckning andra än de företag som står inför en omvandling berörs av svaren på frågorna.

14. Mot denna bakgrund finner Högsta förvaltningsdomstolen att det inte har kommit fram att svaren på de ställda frågorna påverkar ett stort antal skattskyldiga och att det därmed av det skälet finns ett allmänt intresse av ett snabbt avgörande. Det har inte heller kommit fram några andra omständigheter som talar för att frågorna är av det slaget att de bör prövas genom ett förhandsbesked.

15. Av det anförda följer att Skatterättsnämnden inte borde ha prövat bolagets ansökan. Förhandsbeskedet ska därför undanröjas och ansökan avvisas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen undanröjer Skatterättsnämndens förhandsbesked och avvisar ansökan.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom, Ståhl, Askersjö, Anderson* och *Medin*. Föredragande var justitiesekreteraren Sofia Karlsson Wramsmyr.

Skatterättsnämnden (2022-12-22, Eng, ordförande, Bengtsson, Cejic, Dahlberg, Pettersson, Rubenson och Sundin):

Förhandsbesked

Fråga 1: Föräldrapenningtilläggsförsäkringen ska beskattas med avkastningsskatt.

Fråga 2: Omvandlingen av bolaget till ett tjänstepensionsföretag medför inte uttagsbeskattning.

Fråga 3: En allokering av placeringstillgångar till den aktuella tilläggsförsäkringen medför inte uttagsbeskattning.

Skatterättsnämndens bedömning

Ska ansökan prövas?

En förutsättning för att ett förhandsbesked ska lämnas efter en ansökan av en enskild är att det är vikt för sökanden eller för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning att frågan besvaras, jfr 5 § lagen om förhandsbesked i skattefrågor.

Av utredningen i ärendet har inte annat framkommit än att Afa Sjuk tjänstepensionsaktiebolag (Afa Sjuk) redan synes ha vidtagit de transaktioner som frågorna gäller. Detta skulle kunna uppfattas som om bolaget inte står inför en sådan valsituation mellan olika handlingsalternativ som krävs för att förhandsbesked ska lämnas på den grunden att det är av vikt för sökanden att få svar (se t.ex. HFD 2015 ref. 78).

Ansökan gäller emellertid frågor avseende en relativt ny lagstiftning. Sökanden har vidare påtalat att frågan om hur den aktuella försäkringen ska beskattas har varit föremål för omfattande diskussioner inom branschen och berörda myndigheter. Detta framgår också av remissyttranden i samband med lagstiftningsarbetet. Av den anledningen måste det, på motsvarande sätt som t.ex. i HFD 2020 ref. 21, vara av vikt för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning att ett förhandsbesked lämnas.

Fråga 1

Afa Sjuk är ett livförsäkringsföretag enligt 39 kap. 2 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229), IL. Av 3 och 4 §§ följer att ett livförsäkringsföretag endast ska beskattas enligt IL för den del av verksamheten som hänförs till vissa grupplivförsäkringar och sjuk- eller olycksfallsförsäkringar. Av förutsättningarna framgår att föräldrapenningtilläggsförsäkring (FPT) inte är en sådan typ av försäkring. Det innebär att den del av Afa Sjuks verksamhet som är hänförlig till FPT ska beskattas med

avkastningsskatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, AvPL.

Att detta får till följd att en ren riskförsäkring beskattas med avkastningsskatt och att försäkringar som täcker ekonomiska förluster vid föräldraledighet kommer att beskattas på olika sätt beroende på om de meddelas av ett skadeförsäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag förändrar inte bedömningen.

Fråga 2

Eftersom viss del av Afa Sjuks verksamhet efter omvandlingen från ett skadeförsäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag kommer att beskattas enligt AvPL är frågan om omvandlingen kan anses innebära att skattskyldigheten för inkomsten från näringsverksamheten helt eller delvis upphör enligt 22 kap. 5 § 2 IL.

Afa Sjuk kommer även efter omvandlingen att vara obegränsat skattskyldig enligt IL. Omvandlingen medför således ingen inskränkning i bolagets skattskyldighet utan endast att viss del av bolagets verksamhet inte längre är skattepliktig enligt de särskilda bestämmelserna i 39 kap. IL (jfr prop. 1999/2000:2 del 2 s. 49 f. samt RÅ 2004 ref. 93 och RÅ 2008 ref. 65). Någon uttagsbeskattning enligt 22 kap. 5 § 2 aktualiseras därmed inte.

Fråga 3

Afa Sjuk innehar en portfölj av olika placeringstillgångar i syfte att kunna uppfylla sina förpliktelser mot bland annat försäkringstagarna. Tillgångarna och avkastningen används för alla försäkringsgrenar och det görs ingen specifik allokering av bestämda tillgångar till olika försäkringsgrenar.

Efter omvandlingen kommer FPT, som tidigare inkomstbeskattats, enligt svaret på fråga 1 att avkastningsbeskattas. Viss del av tillgångarna måste då allokeras till den avkastningsbeskattade verksamheten för att dessa ska ingå i kapitalunderlaget som avkastningsskatten beräknas på. Frågan är om det kan anses innebära att tillgångar förs över från en del av en näringsverksamhet till en annan del om skattskyldighet föreligger för inkomst från den förra delen men inte för inkomst från den senare delen enligt 22 kap. 5 § 3.

Enligt Skatterättsnämndens uppfattning kan en sådan skattemässig allokering inte anses innebära att några tillgångar överförs i bestämmelsens mening.

Fråga 4

Med anledning av svaren på frågorna 1–3 förfaller denna fråga.